

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่เกิดจากสุนัขเลี้ยง

จากการศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย และต่างประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สาธารณรัฐเกาหลีและสหภาพยุโรป ผู้เขียนวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการระบุตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 ซึ่งบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขในกรณีสุนัขเลี้ยงก่อให้เกิดความเสียหาย เว้นแต่เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขจะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์ หรือใช้ความระมัดระวังตามพฤติการณ์ในขณะนั้น เช่น เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขล่ามโซ่สุนัขไว้แล้วหรือปิดประตูเพื่อกันสุนัขของตนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นต้น หรือเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายต้องเกิดมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังแล้ว อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดวิธีการหาตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขไว้แต่อย่างใด

ในปัจจุบันพบว่ามีความหมายหลายฉบับซึ่งเกี่ยวข้องกับสุนัขและมีแนวทางในการหาตัวบุคคลดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 บัญญัติให้สุนัขเป็นสัตว์ควบคุม ซึ่งเจ้าของสุนัขต้องจัดการให้สุนัขทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตว์แพทย์ และต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวแสดงรายละเอียดการฉีดวัคซีนแก่เจ้าของสุนัขเมื่อสุนัขฉีดวัคซีนแล้ว แต่เครื่องหมายดังกล่าวเป็นเพียงสัญลักษณ์แสดงถึงการได้รับวัคซีนของสุนัขเท่านั้น ไม่มีการกำหนดหรือระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนสุนัข โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับการลงทะเบียนสุนัข ข้อบัญญัติท้องถิ่นมีการกำหนดเกี่ยวกับการลงทะเบียนสุนัข และข้อบัญญัติท้องถิ่นให้จัดทำปลอกคอแสดงความเป็นเจ้าของสุนัข ผู้เขียนเห็นว่าหากสุนัขก่อให้เกิดความเสียหายในท้องถิ่นที่ไม่มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับการลงทะเบียนสุนัข ย่อมไม่มีวิธีการหาตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขเช่นกัน และตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... (การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2561 บัญญัติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสัตว์โดยให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่มีผลบังคับใช้แต่อย่างใด

จากการศึกษาในสหราชอาณาจักร เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) และสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับสุนัขไว้โดยเฉพาะไม่ว่าในรูปแบบของพระราชบัญญัติหรือข้อกำหนดต่าง ๆ ส่วนข้อกำหนดของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการขนส่งสัตว์ที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งสุนัข โดยในต่างประเทศกำหนดเกี่ยวกับการลงทะเบียนสุนัข โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ รายละเอียดการติดต่อของเจ้าของสุนัข และหากสุนัขมีไมโครชิปต้องระบุหมายเลขของไมโครชิป เมื่อลงทะเบียนสุนัขแล้ว นอกจากนี้ ในบางประเทศ เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) สุนัขทุกตัวที่ลงทะเบียนแล้วต้องมีป้ายประจำตัวสุนัขซึ่งรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนดและสาธารณรัฐเกาหลีต้องติดป้ายประจำตัวสัตว์ที่แสดงถึงข้อมูลของเจ้าของสัตว์ด้วย

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าแนวทางการกำหนดวิธีหาตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข ได้แก่

1) การปิดประกาศเกี่ยวกับรายละเอียดของสุนัขเลี้ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เพื่อให้เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขภายหลังสุนัขเลี้ยงก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว เหมือนกับการประกาศเปิดเผยเกี่ยวกับที่ดิน ณ สำนักงานที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 เกี่ยวกับการรังวัดที่ดิน แต่ผู้เขียนเห็นว่าวิธีดังกล่าวมีข้อบกพร่อง เนื่องจากการประกาศให้เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข หากบุคคลดังกล่าวออกมารับผิดชอบไม่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลดังกล่าว เนื่องจากต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย วิธีนี้จึงมีโอกาสน้อยมากในการพบเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข

2) การลงทะเบียนสุนัขเลี้ยงก่อนที่สุนัขก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น รายละเอียดของเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข รายละเอียดของสุนัขเลี้ยง รวมถึงสถานที่ที่สุนัขเลี้ยงนั้นอาศัยอยู่ และกำหนดหมายเลขประจำตัวของสุนัขด้วย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาดังกล่าว

3) การฝังไมโครชิปกับสุนัขเลี้ยงทุกตัวตั้งแต่เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขนำสุนัขนั้นมาในความครอบครองของตนเอง

ดังนั้น วิธีหาตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขควรใช้ระบบการลงทะเบียนสุนัขเช่นเดียวกับต่างประเทศและควรประกาศเปิดเผยรายละเอียดต่าง ๆ ที่ลงทะเบียนไว้ อย่างเช่นข้อมูลของทางราชการตามข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และต้องติดป้ายประจำตัวสุนัขตลอดเวลา ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าแนวทางดังกล่าวช่วยในการระบุตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข และหากนำระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System : GPS) มาใช้กับสุนัขเลี้ยงจะเป็นการตรวจสอบตำแหน่งของสุนัขที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยใช้กับสุนัขเลี้ยงในรูปแบบของปลอกคอสุนัขอิเล็กทรอนิกส์ โดยควรเพิ่มความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 วรรคสามมีข้อความว่า “ทั้งนี้ เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงแทนเจ้าของสุนัข หรือสัตว์อื่น ๆ ต้องลงทะเบียนและติดป้ายแสดงตัวตนสุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ พร้อมข้อมูลที่จำเป็น เช่น ชื่อที่อยู่ของเจ้าของหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงแทนเจ้าของสุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ ต้องป้ายติดไว้กับตัวสัตว์นั้นตลอดเวลาและใช้ระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) และให้ประกาศเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ”

4.2 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการหาตัวผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่

คำว่า “ผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่” เนื่องจากไม่มีการนิยามศัพท์ของบุคคลดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ผู้เขียนเห็นว่าผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่เป็นเจ้าของสุนัขในกรณีเจ้าของสุนัขสละกรรมสิทธิ์ในตัวสุนัขหรือผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่เป็นผู้รับเลี้ยงรักษาแทนเจ้าของสุนัขในกรณีเจ้าของสุนัขนำมาฝากเลี้ยงเพื่อวัตถุประสงค์ในการหาเจ้าของสุนัขรายใหม่ หากสุนัขก่อให้เกิดความเสียหายผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 อย่างไรก็ตาม หากสุนัขก่อให้เกิดความเสียหายในระหว่างการดูแลของผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ย่อมเป็นการยากในการหาตัวผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ได้

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยไม่มีวิธีหาตัวผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ แต่ในสหราชอาณาจักรมีการบัญญัติเกี่ยวกับการดูแลสุนัขชั่วคราว (Providing day care for dogs) โดยกำหนดลักษณะสถานที่พักชั่วคราวแก่สุนัขและกำหนดให้สุนัขที่อยู่ในความดูแลของบุคคล ผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวต้องมีการลงทะเบียนโดยมีรายละเอียดที่สำคัญ เช่น วันที่สุนัขเดินทางมาถึงที่พัก ชื่อของสุนัข อายุ เพศ หมายเลขไมโครชิปและลักษณะของสายพันธุ์ ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ของเจ้าของหรือบุคคลที่สามารถติดต่อได้ เป็นต้น นอกจากนี้ ในเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) หากลงทะเบียนสุนัขแล้วสุนัขจะได้รับป้ายประจำตัวสุนัขและสาธารณรัฐเกาหลี ต้องติดป้ายประจำตัวสัตว์ที่แสดงถึงข้อมูลของเจ้าของสัตว์ด้วย

ดังนั้น วิธีหาตัวผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ควรกรลงทะเบียนสุนัขเลี้ยง ตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศเช่นเดียวกับวิธีการหาตัวเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยง ปรึกษาไว้แทนเจ้าของสุนัข และประกาศเปิดเผยรายละเอียดต่าง ๆ เช่น รายละเอียดของผู้ดูแลสุนัข ชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ รายละเอียดของสุนัขเลี้ยง รวมถึงสถานที่ที่สุนัขเลี้ยงนั้นอาศัยอยู่ กำหนดหมายเลขประจำตัวของสุนัขเลี้ยงและสุนัขเลี้ยงทุกตัวควรติดป้ายแสดงตัวตนสุนัข ตามแนวทางของต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ควรนำระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) มาใช้กับสุนัขเลี้ยงจะเป็นการช่วยตรวจสอบตำแหน่งของสุนัขที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยใช้กับสุนัขเลี้ยงในรูปแบบของปลอกคอสุนัขอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อเป็นการดูแลและช่วยเหลือผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ให้ผู้ดูแลสุนัขเลี้ยง ได้อย่างเหมาะสม ควรมีการนิยามความหมายของผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่ และการจัดตั้งองค์กรเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับผู้ดูแลสุนัขชั่วคราวเพื่อหาเจ้าของรายใหม่อีกด้วย

4.3 วิเคราะห์ปัญหาค่าสินไหมทดแทนเชิงสิงโทษ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ในกรณีความเสียหายเกิดจากสุนัข กำหนดให้เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงปรึกษาไว้แทนเจ้าของสุนัข ต้องเป็นผู้ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยความเสียหายนั้นต้องระบุไว้ในประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เท่านั้น ซึ่งประเทศไทยทฤษฎีเงื่อนไข โดยมีแนวคิดที่ว่าความเสียหาย ที่เกิดขึ้นอาจเกิดได้จากหลายเหตุ ถ้าเหตุหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแสดงว่าเหตุนั้นมีความสัมพันธ์ กับผลที่เกิดขึ้นและทฤษฎีมูลเหตุที่เหมาะสม โดยมีแนวคิดว่าคุณค่าซึ่งต้องรับผิดชอบรับผิดชอบ เฉพาะเหตุที่ตามปกติที่เกิดจากการกระทำของผู้นั้นเท่านั้น หากเป็นความเสียหายที่เกิดจากสุนัข

ความเสียหายที่เกิดขึ้นย่อมต้องมีความสัมพันธ์กับสุนัข โดยเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยง รับผิดชอบต่อสุนัขต้องรับผิดชอบที่ความเสียหายเกิดที่สุนัขก่อนหน้านั้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีการกำหนด ค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษและอัตราค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษไว้โดยเฉพาะ ปัจจุบัน กฎหมายไทยบางฉบับมีการนำแนวคิดเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษมาใช้ เช่น พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 โดยบัญญัติให้ศาลสามารถกำหนดค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษในความเสียหาย ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติและกำหนดอัตราค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษขั้นต่ำอัตราสองเท่า ของความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 กำหนดอัตรา ค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษจำนวนห้าเท่าจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงไม่เกิน 50,000 บาท แต่หากค่าเสียหายตามความเป็นจริงมีจำนวนมากกว่า 50,000 บาทกำหนดค่าสินไหมทดแทน เชิงลงโทษในอัตราเพียงสองเท่าจากความเสียหายที่แท้จริงเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า หากเกิดความเสียหายจากสุนัขในสหราชอาณาจักร ราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์และสาธารณรัฐเกาหลี กำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่ผู้เสียหาย สำหรับค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษหรือค่าเสียหายเชิงลงโทษ จากการศึกษาพบว่า ในสหราชอาณาจักรนำค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษโดยศาลนำมาใช้ในคดีละเมิดและคดีต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด เช่น กรณีเจ้าหน้าที่กระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีกฎหมายกำหนด ให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษไว้โดยเฉพาะ เป็นต้น และในเครือรัฐออสเตรเลีย นำค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษมาใช้กับกรณีหมิ่นประมาทหรือการไม่ใส่ใจต่อสิทธิของบุคคลอื่น และคดีอื่น ๆ ด้วย ทั้งสองประเทศล้วนมีวัตถุประสงค์ในการใช้ค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษ เพื่อยับยั้งและป้องปรามการกระทำความผิดของบุคคลและค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษ นำมาใช้กับคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล บุคคลหรือทรัพย์สินจำนวนมาก เช่น การกระทำ ของเจ้าหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนี้ สาธารณรัฐสิงคโปร์มีการทำประกันภัย และมีผู้ค้าประกันตามจำนวนและเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด เช่น เงินดังกล่าวจะถูกปรับต่อเมื่อ สุนัข หายหรือสุนัขอยู่ในที่สาธารณะไม่ได้ตระกร้อครอบปากที่พอดีกับปากสุนัข เพื่อป้องกันอันตรายแก่บุคคลอื่น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การทำประกันภัยดังกล่าวทำให้เจ้าของสุนัข มีความใส่ใจดูแลสุนัขของตนมากยิ่งขึ้น อนึ่ง สหราชอาณาจักร เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) สาธารณรัฐเกาหลี บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับสุนัขสายพันธุ์อันตราย ส่วนประเทศไทยตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข

พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีประเภทของสุนัขที่มีสายพันธุ์ดุร้าย เช่น พิตบูลเทอเรีย (Pit Bull Terrier) และ รอทไวเลอร์ (Rottweiler) เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อสุนัขเลี้ยงก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมากควรมีการกำหนดค่าสินไหมทดแทนนอกจากค่าสินไหมทดแทนตามความเป็นจริงในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 โดยแนวทางการกำหนดค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าควรนำค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษมาใช้ เพราะค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษมีวัตถุประสงค์เพื่อยับยั้งป้องกันความเสียหายและป้องปรามตามแนวทางของสหราชอาณาจักรและเครือรัฐออสเตรเลีย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า ค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษควรใช้เฉพาะกรณีสุนัขเลี้ยงก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมากเท่านั้น เนื่องจากค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษเป็นการลงโทษบุคคลโดยใช้วิธีการทางแพ่งจึงควรกำหนดขอบเขตการใช้ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่าอัตราค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษควรกำหนดตามสายพันธุ์ของสุนัข ได้แก่ สุนัขสายพันธุ์ปกติ และสุนัขสายพันธุ์อันตรายหรือดุร้าย เนื่องจากกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติของไทยไม่มีการแบ่งประเภทของสุนัขสายพันธุ์อันตรายหรือสายพันธุ์ดุร้ายกับสุนัขสายพันธุ์ปกติไว้ โดยการกำหนดสายพันธุ์สุนัขเป็นอำนาจของรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนด และควรให้มีทำประกันภัยสำหรับสุนัขเลี้ยงทุกตัวเพื่อเป็นหลักประกันในการเยียวยาความเสียหายจากสุนัขเลี้ยงต่อไป

4.4 วิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการลงทะเบียนสุนัข จึงไม่มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข ซึ่งเป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเป็นสิ่งที่เอกชนจ่ายแก่รัฐเพื่อตอบแทนการบริการจากรัฐ หากมีกฎหมายการลงทะเบียนสุนัขในระดับพระราชบัญญัติ ประเทศไทยจะมีแนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขอย่างไร สำหรับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขในกฎหมายไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการฉีดวัคซีนอัตรา 40 บาทต่อสัตว์หนึ่งตัว ค่าธรรมเนียมเครื่องหมายประจำตัวสัตว์อันละ 10 บาทและใบรับรองการฉีดวัคซีนฉบับละ 10 บาท และเมื่อพิจารณาจากร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... (การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2561 พบว่ามีการกำหนดค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียนสัตว์

โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่กำหนด เรื่องประเภท ชนิด และเครื่องหมาย ประจำตัวสัตว์และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจำนวนรวม 450 บาทต่อสัตว์ 1 ตัวโดยอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวกำหนดให้สุนัขทุกตัวที่ขึ้นทะเบียนต้องเสียค่าธรรมเนียมและไม่มีข้อกำหนด ยกเว้นค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนสุนัขบางประเภทแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่สามารถบังคับใช้ได้เนื่องจากไม่ใช่กฎหมาย

จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัข โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกัน เช่น เกณฑ์การทำหมันของสุนัข เกณฑ์การฝังไมโครชิป เป็นต้น สำหรับราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์มีการจัดเก็บภาษีสุนัข นอกจากนี้ มีการยกเว้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขในเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) ยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับสุนัขช่วยเหลือความพิการของบุคคล และสาธารณรัฐเกาหลีให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาจัดเก็บและยกเว้นค่าธรรมเนียม ที่เกี่ยวกับสัตว์

ดังนั้น เมื่อมีการลงทะเบียนสุนัขประเทศไทยควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัข หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัขตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศ เพื่อเป็นรายได้แก่รัฐและกำหนดข้อยกเว้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนสุนัขสำหรับสุนัขของผู้พิการทางสายตาหรือทางการได้ยิน ตามแนวทางของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อไม่ให้เกิดภาระเกินสมควรจึงควรยกเว้นค่าธรรมเนียม สำหรับสุนัขที่ไม่ได้ถูกเลี้ยงเพื่อการค้าและสุนัขที่ถูกเลี้ยงก่อนกฎหมายจัดเก็บค่าธรรมเนียม ใช้บังคับ

4.5 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขซึ่งสุนัขก่อให้เกิดความเสียหาย

สำหรับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่า ความเสียหายอันเกิดจากสุนัขมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่เจ้าของสุนัขไม่ใส่ใจและปล่อยปะละเลยในการดูแลสุนัขดังกล่าว หากต้องการลดความเสียหายที่เกิดจากสุนัขเลี้ยง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตราดังกล่าวเป็นมาตรการทางอาญาซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน และลงโทษไม่ให้มีการกระทำความผิด ทั้งนี้ เจ้าของสุนัขต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 ในกรณีสุนัขเลี้ยงเป็นสัตว์ดุหรือสัตว์ร้ายอยู่นอกการดูแลของเจ้าของสุนัข และก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่าสหราชอาณาจักรและเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐ Western Australia) ออกกฎหมายเกี่ยวกับสุนัขสายพันธุ์อันตรายไว้โดยเฉพาะ ส่วนสาธารณรัฐสิงคโปร์กำหนดความรับผิดชอบในกรณีสุนัขทำอันตรายต่อบุคคลอื่น ๆ สำหรับกรณีสุนัขอยู่บนที่สาธารณะ และสุนัขวิ่งไล่บุคคล ยานพาหนะหรือจักรยานไปตามทางสาธารณะ เจ้าของสุนัขมีความผิด นอกจากนี้ สาธารณรัฐเกาหลี กำหนดว่า หากสุนัขสายพันธุ์อันตรายทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อบุคคลอื่นและเจ้าหน้าที่อาจกักกันสุนัขสายพันธุ์อันตรายตัวนั้นได้

ดังนั้น หากสุนัขเลี้ยงซึ่งตามปกติไม่มีนิสัยดุร้ายและอยู่นอกการดูแลของเจ้าของสุนัข และก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น จากการศึกษพบว่าสาธารณรัฐสิงคโปร์ กำหนดความผิดอาญาแก่เจ้าของสุนัขหากพิสูจน์ได้ว่าสุนัขวิ่งไล่บุคคล ยานพาหนะหรือจักรยานไปตามทางสาธารณะ ผู้เขียนจึงเห็นว่ากรวิ่งไล่บุคคลอื่นก็เพียงพอแล้วโดยไม่ต้องพิจารณาว่าสุนัขเป็นสัตว์ดุหรือสัตว์ร้ายหรือไม่ และเมื่อสุนัขก่อให้เกิดอันตรายแล้ว ก็ควรมีผู้ควบคุมและยับยั้งสุนัขก่อนที่จะพบเจ้าของและให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการกักกันสุนัขนั้นไว้ก่อนตามแนวทางของสาธารณรัฐเกาหลี จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 เป็น “ผู้ใดควบคุมสุนัขปล่อยปละละเลยสุนัข หากสุนัขเลี้ยงตัวนั้นก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ต้องระวางโทษ ...” และเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 วรรคสอง ว่า “การกระทำตามวรรคแรกให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ให้การกักกันสุนัขตัวนั้น โดยเจ้าของสุนัขต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายขณะรับสุนัขคืน”